T073 BL III (002) Mắng Nhiếc-Nói Về 90 Pháp Ba Dật Đề-Giới Pháp Của Tỳ Kheo-Luật Tứ Phần

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn l (Tieáp Theo) 1 2. MAÉNG NHIEÁC A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo khi giaûi quyeát vieäc tranh caõi, maï nhuïc Tyø-kheo baèng gioáng loaøi.7 Tyø-kheo hoå theïn, queân tröôùc queân sau neân khoâng noùi ñöôïc. Trong caùc Tyø-kheo nghe ñoù, coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát hoå theïn, quôû traùch nhoùm saùu Tyø-kheo: - Sao nhoùm saùu Tyø-kheo giaûi quyeát vieäc tranh caõi laïi maï nhuïc Tyø-kheo baèng gioáng loaøi, khieán cho Tyø-kheo hoå theïn, queân tröôùc, queân sau khoâng noùi ñöôïc? Baáy giôø caùc Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp Taêng Tyø-kheo, quôû traùch nhoùm saùu Tyø-kheo: - Vieäc caùc oâng laøm laø sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm

6. Cf. Pali, Vin.iv. 2, noùi doái vôùi baûy hình thöùc veà moät trong boán chöùc naêng nhaän thöùc: Tröôùc khi noùi doái, trong khi noùi doái, sau khi noùi doái ñeàu bieát roõ mình seõ, ñang vaø ñaõ noùi doái; (coá yù) dieãn taû sai laïc quan ñieåm, söï taùn thaønh, sôû thích vaø yù höôùng; (...) vinidhaya didhì, vinidhaøya khantì, vinidhaøya ruci, vinidhaøya bhaøva. 7. Chuûng loaïi maï . Xem giaûi thích nôi phaàn giôùi töôùng.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn l (Tieáp Theo) 2

ñieàu khoâng neân laøm. Nhoùm saùu Tyø-kheo, sao giaûi quyeát vieäc tranh caõi laïi maï nhuïc Tyø-kheo baèng gioáng loaøi, khieán hoï hoå theïn queân tröôùc queân sau khoâng noùi ñöôïc? Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch nhoùm saùu Tyø- kheo roài, baûo caùc Tyø-kheo: - Thuôû xa xöa, taïi nöôùc Ñaéc-saùt-thi-la,8 coù ngöôøi Baø-la-moân nuoâi moät con boø,9 ngaøy ñeâm cho aên, vuoát ve, chaûi chuoát. Luùc aáy, cuõng taïi nöôùc Ñaéc-saùt-thi-la, coù oâng tröôûng giaûl0 ñi khaép hang cuøng ngoõ heûm lôùn tieáng rao: - Ai coù con boø naøo ñuû söùc maïnh, cuøng con boø cuûa toâi ñaáu söùc keùo moät traêm xe, toâi seõ caù moät ngaøn löôïng vaøng.ll - Con boø cuûa ngöôøi Baø-la-moân nghe rao nhö vaäy, töï nghó: “Ngöôøi Baø-la-moân naøy ngaøy ñeâm heát loøng nuoâi naáng ta, vuoát ve, chaûi chuoát ta. Nay ta neân ñem heát söùc mình ra keùo ñeå laáy moät ngaøn löôïng vaøng kia, ngoõ haàu traû ôn ngöôøi naøy.” - Con boø nghó xong lieàn noùi vôùi ngöôøi Baø-la-moân: - OÂng chuû coù bieát chaêng? Trong nöôùc Ñaéc-saùt-thi-la coù oâng tröôûng giaû rao raèng, ai coù boø cuøng vôùi boø cuûa oâng ñaáu söùc keùo moät traêm xe, oâng chòu maát moät ngaøn löôïng vaøng. OÂng chuû coù theå ñeán nhaø oâng tröôûng giaû kia noùi, “Toâi coù con boø coù theå cuøng vôùi boø cuûa oâng ñaáu söùc keùo moät

traêm xe, vôùi soá vaøng caù laø moät ngaøn löôïng.” - Ngöôøi Baø-la-moân nghe xong lieàn ñeán nhaø oâng tröôûng giaû noùi, “Toâi coù con boø vôùi söùc maïnh coù theå cuøng vôùi con boø cuûa oâng ñaáu söùc keùo moät traêm xe, soá vaøng caù laø moät ngaøn löôïng.” OÂng tröôûng giaû traû lôøi, “Nay chính laø luùc.” Ngöôøi Baø-la-moân lieàn daét con boø cuûa mình ñem ñeán ñeå cuøng ñaáu söùc vôùi con boø cuûa oâng tröôûng giaû, keùo moät traêm xe ñeå laáy moät ngaøn löôïng vaøng. Khi aáy coù nhieàu ngöôøi ñöùng xem. Tröôùc ñaùm ñoâng, ngöôøi Baø-la-moân duøng lôøi maï nhuïc, goïi con boø baèng caùch keâu: - Moät Söøng,l2 keùo ñi! - Con boø cuûa ngöôøi Baø-la-moân nghe lôøi maï nhuïc lieàn xaáu hoå neân khoâng ra söùc keùo ñeå caïnh tranh cuøng ñoái thuû cuûa mình. Do ñoù, con boø

8. Ñaéc-saùt-thi-la . Pali: Takkasilaø, thuû phuû cuûa Gandhaâra, noåi tieáng veà giaùo duïc. Ñöôïc ñeà caäp raát nhieàu trong caùc chuyeän tieàn thaân. 9. Pali, con boø teân laø Nandivisaøla. l0. Pali, sedaøhi, nhaø phuù hoä, hay ñaïi thöông gia. ll. Pali, sahassena abbhuta karoti, ñaùnh cuoäc moät nghìn. Khoâng noùi - moät nghìn” caùi gì. Baû n dòch Anh phoûng ñònh: Kahaøpaha (tieàn vaøng). Nguõ phaàn 6 (T22nl42l, tr.>7c2l), 50 tieàn vaøng. Caên baûn l5 (T2>nl442, tr.765a22), 500 tieàn vaøng. l2. Haùn: Nhaát giaùc , teân goïi dieãu côït con boø. Pali: Kuøla, khoâng söøng; boø cuït söøng.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn l (Tieáp Theo) 3

cuûa oâng tröôûng giaû thaéng cuoäc, con boø cuûa ngöôøi Baø-la-moân baïi traän. Ngöôøi Baø-la-moân phaûi maát moät ngaøn löôïng vaøng. - Baáy giôø, ngöôøi Baø-la-moân noùi vôùi con boø cuûa oâng ta: - Ngaøy ñeâm ta nuoâi naáng, vuoát ve, chaûi chuoát, vôùi hy voïng ngöôi seõ vì ta ñem heát söùc löïc ñeå thaéng con boø cuûa oâng tröôûng giaû. Nhöng taïi sao söï vieäc hoâm nay ngöôïc laïi, khieán ta phaûi maát moät ngaøn löôïng vaøng? - Con boø lieàn noùi vôùi Baø-la-moân: - Tröôùc ñaùm ñoâng oâng nhuïc maï toâi, oâng baûo toâi laø “Moät Söøng, keùo ñi!” Toâi raát laáy laøm xaáu hoå ñoái vôùi moïi ngöôøi. Do ñoù, toâi khoâng theå duøng heát söùc ñeå cuøng caïnh tranh vôùi con boø kia ñöôïc. Neáu oâng coù theå thay ñoåi caùch goïi, ñöøng ñem teân goïi hình töôùng, maø nhuïc maï toâi, thì oâng cöù ñeán noùi vôùi oâng tröôûng giaû raèng, “Boø cuûa toâi coù theå cuøng boø cuûa oâng ñaáu söùc, keùo moät traêm xe vôùi giaù ñaáu gaáp ñoâi laø hai ngaøn löôïng vaøng.” - Ngöôøi Baø-la-moân nghe xong lieàn noùi vôùi con boø cuûa oâng: - Chôù ñeå ta maát theâm hai ngaøn löôïng vaøng nöõa. - Con boø traû lôøi vôùi ngöôøi ba-la-moân: - Tröôùc ñaùm ñoâng oâng ñöøng nhuïc maï toâi, goïi toâi laø “Moät Söøng, keùo ñi!” Maø tröôùc ñaùm ñoâng oâng neân khen ngôïi toâi, baûo toâi keùo cho gioûi; oâng goïi söøng toâi raát xinh ñeïp. Baáy giôø, ngöôøi Baø-la-moân ñeán nhaø oâng tröôûng giaû noùi: - Nay boø cuûa oâng coù theå cuøng boø cuûa toâi ñaáu söùc keùo moät traêm xe vôùi soá vaøng ñaùnh caù laø hai ngaøn löôïng, döôùi söï chöùng kieán cuûa nhieàu ngöôøi. - OÂng tröôûng giaû noùi: - Thaät ñuùng luùc. - Khi aáy, ngöôøi Baø-la-moân tröôùc ñaùm ñoâng khen ngôïi con boø cuûa oâng raèng, “Keùo raát gioûi! Caëp söøng raát ñeïp!” - Con boø nghe lôøi khen nhö vaäy lieàn ñem heát söùc mình ñeå ñaáu vôùi con boø kia, neân con boø cuûa ngöôøi Baø-la-moân thaéng cuoäc, con boø cuûa oâng

tröôûng giaû thua traän. Ngöôøi Baø-la-moân thu ñöôïc hai ngaøn löôïng vaøng. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Phaøm ngöôøi ta khi muoán noùi phaûi noùi lôøi kheùo leùo, khoâng neân noùi lôøi xaáu aùc. Noùi lôøi kheùo leùo laø thieän. Noùi lôøi xaáu aùc laø töï gaây phieàn naõo cho mình. Bôûi vaäy cho neân, caùc Tyø-kheo, suùc sanh bò ngöôøi maï nhuïc, coøn töï xaáu hoå khoâng theå duøng heát söùc mình ñeå keùo xe, huoáng laø ñoái vôùi ngöôøi maø bò keû khaùc huûy nhuïc laøm sao khoâng hoå theïn! Nhoùm saùu Tyø- kheo naøy laø nhöõng ngöôøi si, khi giaûi quyeát vieäc tranh caõi laïi maï nhuïc

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn l (Tieáp Theo) 4

caùc Tyø-kheo baèng gioáng loaøi, khieán cho hoï hoå theïn, queân tröôùc, queân sau khoâng noùi ñöôïc. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch nhoùm saùu Tyø- kheo roài baûo caùc Tyø-kheo: - Ñaây laø ngöôøi si, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø keû phaïm giôùi naøy ban ñaàu. Töø nay veà sau, Ta vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, goàm möôøi cuù nghóa, cho ñeán caâu chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán noùi giôùi neân noùi nhö vaày: Tyø-kheo naøo, nhuïc maï baèng gioáng loaøi, Ba-daät-ñeà. A. GIÔÙI TÖÔÙNG Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Nhuïc maï ngöôøi baèng gioáng loaøil>: nhö noùi, - Ngöôi sanh trong gia ñình doøng hoï thaáp heøn, haønh ngheà cuõng thaáp heøn, kyõ thuaät coâng xaûo cuõng thaáp heøn. Hoaëc noùi, - Ngöôi laø ngöôøi phaïm toäi; ngöôi laø ngöôøi nhieàu kieát söû; ngöôi laø ngöôøi muø, ngöôi laø ngöôøi troïc muø... - Thaáp heøn: Laø doøng doõi chieân-ñaø-la, doøng doõi hoát raùc, doøng doõi thôi ñan,l4 doøng doõi thôi ñoùng xel5. - Hoï thaáp heøn: Chæ nhöõng hoï Caâu-taáu, Caâu-thi, Baø-toâ-truù, Ca-dieáp, A-ñeà-lò-daï, Baø-la-ñoïa.l6 Hoaëc chaúng phaûi hoï thaáp heøn maø taäp laøm theo kyõ thuaät thaáp heøn, töùc thaønh hoï thaáp heøn. - Ngheà nghieäp thaáp heøn: Töùc laø mua baùn heo, deâ, gieát boø, thaû chim öng, chim dieâu, thôi saên, chaøi löôùi, laøm giaëc, baét giaëc, thuû thaønh, coi nguïc. - Kyõ ngheä thaáp heøn: Nhö laøm ngheà thôi reøn, thôi moäc, thôi goám, thôi da, thôi hôùt toùc, thôi ñan nia.l7 - Phaïm toäi: Phaïm Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Ba-daät-ñeà, Ba-la- ñeà-ñeà-xaù-ni, Thaâu-lan-giaù, Ñoät-kieát-la, aùc thuyeát. - Keát: Töø saân nhueá cho ñeán naêm traêm keát söû.

l>. Haùn: Chuûng loaïi huyû tyû ngöõ . Taêng kyø l2 (T22nl425, tr.>25b28): Chuûng loaïi hình töôùng ngöõ ; coù 7 caùch: Chuûng taùnh, ngheà nghieäp, töôùng maïo, beänh taät, toäi, beänh, keát söû (oâ nhieãm). Pali (Vin.iv. 4): omasavaøda. Coù l0 caùch maéng nhieác: Baèng gia ñình (jaøtiyaø), teân tuoåi (naømena)), toäc hoï (gottena), ngheà nghieäp (kammena), coâng xaûo (sippena), chöùng (beänh) taät (baødhena), daáu hieäu (ligena), phieàn naõo (thoùi xaáu) (kilesena), toäi loãi (aøpat- tiyaø), vaø söï heøn haï (hìnena). l4. Truùc sö chuûng : Thôi laøm ñoà tre. Pali: Veajaøti. l5. Xa sö chuûng . Pali: rathakaørajaøti. l6. Caâu-taáu , Caâu-thi , Baø-toâ-truù , Ca-dieáp , A-ñeà-lò-daï , Baø-la-ñoïa . Pali, gioøng hoï coù thaáp vaø cao. Gioøng hoï thaáp: Kosiya, Bhaøradvaøja; gioøng hoï cao: Gotama, Moggallaøna, Kaccaøyana, Vaøsidha. l7. Haùn: Baù ki . Pali: Narakaøra, ngheà ñan/deät coùi.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn l (Tieáp Theo) 5

- Muø loøa:l8 muø loøa, guø, queø quaët, caâm ñieác vaø caùc taät beänh khaùc. Hoaëc Tyø-kheo maéng nhieác caùc Tyø-kheo khaùc raèng, - Thaày sanh nôi nhaø ti tieän; haønh nghieäp thaáp heøn, kyõ thuaät thaáp heøn. Thaày phaïm toäi, thaày bò keát söû, thaày laø keû troïc ñaàu muø loøa... Maï nhuïc nhö vaäy. Hoaëc maï nhuïc ngay tröôùc maët, hoaëc möôïn lôøi duï ñeå maï nhuïc, hoaëc töï so saùnh ñeå maï nhuïc. - Maï nhuïc ngay tröôùc maët: Nhö noùi, - Ngöôi sanh trong nhaø Chieân- ñaø-la, sanh trong nhaø hoát raùc, sanh trong doøng thôï ñan, doøng thôï ñoùng xe, hoï Caâu-taáu, Caâu-thi, Baø-toâ-truù, Ca-dieáp, Ñeà-leâ-daï, Baø-la-ñoïa. Hoaëc laø voán khoâng phaûi doøng hoï thaáp heøn maø taäp laøm theo kyõ ngheä thaáp heøn töùc thaønh hoï thaáp heøn, nhö noùi, - Ngöôi laø ngöôøi mua baùn, ngöôøi gieát boø, heo, deâ. Ngöôi laø ngöôøi laøm ngheà aên troäm, baét keû troäm. Ngöôi laø ngöôøi giöõ thaønh, giöõ nguïc, laø ngöôøi thôï reøn, laøm ñoà moäc, laøm loø goám, laøm thôï giaøy, thôï hôùt toùc. Ngöôi laø ngöôøi phaïm Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi- sa, Ba-daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Thaâu-lan-giaù, Ñoät-kieát-la, aùc thuyeát. Ngöôi laø ngöôøi töø keát söû saân nhueá, cho ñeán laø ngöôøi naêm traêm kieát söû. Ngöôi laø ngöôøi troïc ñaàu muø loøa, queø quaët, ñieác caâm vaø laø ngöôøi coù caùc beänh hoaïn khaùc... - Möôïn duï ñeå maï nhuïc: Nhö noùi, - Ngöôi tôï nhö Chieân-ñaø-la, tôï nhö doøng hoát phaân, tôï nhö doøng thôï ñan, tôï nhö doøng ñoùng xe. Ngöôi tôï nhö doøng hoï Caâu-taáu, tôï nhö doøng hoï Caâu-thi, Baø-toâ-truù, Ca-dieáp, Ñeà-leâ-daï, Baø-la-ñoïa. Ngöôi tôï nhö ngöôøi mua baùn heo, deâ; tôï nhö ngöôøi gieát boø; tôï nhö ngöôøi thaû chim öng, chim dieâu; tôï nhö ngöôøi löôùi caù, thôï saên; tôï nhö keû troäm, nhö ngöôøi baét keû troäm, tôï nhö ngöôøi giöõ thaønh, giöõ nguïc; tôï nhö ngöôøi laøm ñoà goám, tôï nhö ngöôøi laøm giaøy deùp, tôï nhö ngöôøi thôï hôùt toùc; tôï nhö ngöôøi phaïm Ba-la-di, tôï nhö ngöôøi phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa, tôï nhö ngöôøi phaïm Ba-daät-ñeà, tôï nhö ngöôøi phaïm Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, tôï nhö ngöôøi phaïm Thaâu-lan-giaù, tôï nhö ngöôøi phaïm Ñoät-kieát-la, tôï nhö ngöôøi phaïm aùc thuyeát, tôï nhö ngöôøi kieát söû, tôï nhö ngöôøi muø loøa, tôï nhö ngöôøi khoâng coù toùc, tôï nhö ngöôøi queø chaân, tôï nhö ngöôøi caâm ñieác... - Töï so saùnh ñeå maï nhuïc: Nhö noùi, - Toâi khoâng phaûi doøng Chieân- ñaø-la, toâi khoâng phaûi doøng hoát phaân, toâi khoâng phaûi doøng thôï ñan, toâi khoâng phaûi doøng ñoùng xe. Toâi khoâng phaûi doøng hoï Caâu-taáu, doøng hoï Caâu-thi, Baø-toâ-truù, Ca-dieáp, Ñeà-leâ-daï, Baø-la-ñoïa; cuõng khoâng phaûi ngöôøi mua baùn heo deâ, gieát boø, thaû chim öng, chim dieâu, löôùi caù, thôï

l8. Manh haït , chæ chung caùc khuyeát taät vaø caùc chöùng bònh.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn l (Tieáp Theo) ll

saên, laøm giaëc, baét giaëc, giöõ thaønh, giöõ nguïc, thôï reøn, thôï moäc, thôï ñan, ñoùng xe, thôï loø goám, thôï giaøy, thôï caïo... Toâi khoâng phaûi laø ngöôøi phaïm Ba-la-di, phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa, phaïm Ba-daät-ñeà, phaïm Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, phaïm Thaâu-lan-giaù, phaïm Ñoät-kieát-la, phaïm aùc thuyeát. Toâi chaúng phaûi bò kieát söû, toâi chaúng phaûi laø ngöôøi troïc ñaàu, muø loøa, queø quaët, ñieác caâm...

Neáu Tyø-kheo ñem gioáng loaøi maø maï nhuïc, noùi nhö treân, phaïm Ba- daät-ñeà. Neáu ñem gioáng loaøi ñeå maï nhuïc, noùi roõ raøng phaïm Ba-daät-ñeà, khoâng roõ raøng phaïm Ñoät-kieát-la. Hoaëc laø noùi thieän phaùp ñeå maï nhuïc ngay tröôùc maët, hoaëc möôïn duï ñeå maï nhuïc, hoaëc töï so saùnh ñeå maï nhuïc. - Duøng thieän phaùp ñeå maï nhuïc: Nhö noùi, - Ngöôi laø ngöôøi A-lan- nhaõ, khaát thöïc, maëc y vaù, cho ñeán ngöôøi ngoài thieàn. - Duøng thieän phaùp maï nhuïc ngay tröôùc maët: Nhö noùi, - Ngöôi laø ngöôøi A-lan-nhaõ, khaát thöïc, maëc y vaù, cho ñeán ngöôøi ngoài thieàn. - Möôïn duï ñeå maï nhuïc: Nhö noùi, - Ngöôi tôï nhö ngöôøi A-lan-nhaõ, khaát thöïc, maëc y vaù, cho ñeán ngöôøi ngoài thieàn. - Töï so saùnh ñeå maï nhuïc: Nhö noùi, - Toâi chaúng phaûi laø ngöôøi ôû A- lan-nhaõ,... cho ñeán ngöôøi ngoài thieàn. Neáu Tyø-kheo duøng thieän phaùp maï nhuïc ngay tröôùc maët, möôïn duï ñeå maï nhuïc, töï so saùnh ñeå maï nhuïc; noùi maø roõ raøng phaïm Ñoät-kieát-la, khoâng roõ raøng cuõng phaïm Ñoät-kieát-la. Tyø-kheo-ni, Ba-daät-ñeà. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät- kieát-la. Ñoù goïi laø phaïm. Söï khoâng phaïm: Cuøng coù lôïi cho neân noùi, vì phaùp cho neân noùi, vì luaät cho neân noùi, vì giaùo thoï cho neân noùi, vì thaân haäu cho neân noùi, hoaëc vì vui chôi maø noùi, hoaëc vì noùi lôõ lôøi, hoaëc noùi moät mình, hoaëc noùi trong moäng, hoaëc muoán noùi vieäc naøy nhaèm noùi vieäc khaùc; taát caû khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Phaïm ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.